



Zprávy z OSA

2018/2019



Ochranný svaz autorský
pro práva k dílům hudebním, z. s.



Hudba je součástí našich životů od pradávna. První hmotné důkazy o existenci hudby jsou dochovány už z pravěku a její význam byl za celou historii lidstva veliký. V mnohých dějinných milnících dokonce hudba přímo měnila svět. Hudba je inspirující, povznášející, relaxační a emotivní. Hudba zahání nudu a vnáší do našich životů radost a naději. Dokáže zburcovat i uklidnit dav.

V Ochranném svazu autorském hudbu chráníme. Existujeme proto, abychom hájili její tvůrce. Zabezpečujeme ty, kteří pro dobro nás všech hudbu skládají. Jsme tu, aby měli autoři motivaci a jistotu, že jejich práce bude ohodnocena nejen potleskem, ale také spravedlivou odměnou.

Tímto posláním žijeme už 100 let. Ochranný svaz autorský vznikl 9. října 1919 a za tuto dobu prošel mnohými změnami. Byly doby, ve kterých zaměstnanci i funkcionáři organizace prokázali ohromné nasazení a odvahu, ale také časy, kdy demokratické zřízení OSA muselo ustoupit a podřídit se politickým vlivům. Prakticky celá naše historie je bohatá na skvělé autory a odborníky, kteří rozumí své práci. Často jsme mezi ostatními kolektivními správci dokonce udávali směr.

Nebudeme si ale nalhávat, že jsme bezchybní. Ano, OSA dělal chyby. Před časem jsme se však zastavili a s notnou dávkou sebereflexe jsme vytvořili dlouhý seznam úkolů, které je třeba vyřešit. Dnes jsme o pořádný kus dál. Zlepšili jsme způsob, jakým komunikujeme se svým okolím, a zmodernizovali jsme fungování OSA. V rámci této modernizace jsme například vytvořili nový web, díky kterému jsme provozovatelům maximálně usnadnili získání licenční smlouvy pro restaurace, obchody, hotely, kadeřnictví i mnohé další. A to prostřednictvím e-shopu. Proces získání licence k užití hudby je nyní jednodušší nejen díky e-shopu, ale také proto, že od roku 2018 je OSA inkasním místem pro všechny tuzemské kolektivní správce.

V letošním jubilejním roce se ohlížíme za naší stoletou historií. Hledíme ovšem i do budoucnosti – do dalších sta let – a přemýšlíme, jak asi bude vypadat ochrana autorských práv v době, která je daleko před námi. Mezi naše předsevzetí do dalších let patří také větší míra transparentnosti. A proto jsme stručně shrnuli, na čem v současnosti pracujeme. Prolistujte tedy tyto stránky a přečtěte si, co a jak vlastně OSA dělá.



979 113 000 Kč

Tolik jsme vybrali v roce 2018 za práva hudebních autorů. To je nejvíce v historii OSA. Vybrali jsme více, jelikož jsme investovali mnoho prostředků a energie do digitalizace. Díky tomu jsme efektivnější a rychlejší.



3 500 000 autorů

OSA zastupoval po celém světě v minulém roce. Zdá se to neuvěřitelné číslo, ale díky mezinárodním recipročním smlouvám má počet zastupovaných nositelů práv stále stoupající tendenci. Z tohoto úctyhodného čísla je pak 9338 autorů domácích.



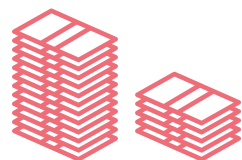
90 dní

Je maximální doba, kterou autor čeká na svoji odměnu za užití jeho skladeb. Zdá se vám to hodně? Pak vězte, že jsme nejrychlejší v Evropě. Navíc jsme nyní připraveni zkrátit dobu na 30 dní, což už je ve světě kolektivních správců doslova rychlost blesku.



976 512 skladeb

To je počet skladeb a písní, za které jsme vyplatili autorské honoráře v minulém roce. Tyto honoráře jsme rozdělili mezi 195 287 autorů z celého světa.



11,87 %

Pouze tolik si necháváme z vybraných peněz na provoz. Toto číslo navíc trvale snižujeme, neboť jsme ve své práci rychlejší a efektivnější než kdy dřív. Jen od loňska jsme toto číslo snížili o pětinu.



1500 projektů

Tolik jsme udělili grantů v rámci projektu Partnerství, jehož prostřednictvím podporujeme nejen začínající autory již od roku 2010. Víme, že začínající muzikanti a nízkorozpočtové organizace podporující hudbu to nemají zrovna lehké, proto jim rádi pomůžeme natočit desku nebo videoklip, podpoříme dobročinný koncert... Kde můžeme, pomůžeme.



741 724 hodin

Tolik hodin hudby bylo nahlášeno OSA v roce 2018. Konkrétně je odehráno 134 rozhlasových a 42 TV stanic. Představte si, že do tohoto objemu hudby nepatří 34 933 koncertů, které nám oznámili pořadatelé. Ukazuje nám to, že je hudba neodmyslitelnou součástí životů lidí v České republice.

Schválení evropské směrnice o autorském právu umožní dialog

V Evropském parlamentu byla 26. března 2019 schválena směrnice o autorském právu. Schválením této směrnice, jejíž součástí je i pro mnohé kontroverzní článek 17, se zcela jistě změní fungování internetu. Bude to ovšem změna k lepšímu. Postavení některých obřích technologických firem bude sice v jisté míře oslabené, ale na oplátku bude významně posílena pozice evropského kreativního průmyslu, tedy i autorů hudby a textů.

Jde o jednu z největších změn autorského práva v evropské legislativě od roku 2001. Celé jednání bylo velmi emotivní a neobešlo se bez lobbingu velkých firem, jako je Google, Facebook, ale trochu paradoxně také Wikipedie, již schválení směrnice nijak zvlášť neomezí. Na zavedení této směrnice do legislativy budou mít členské státy dva roky.

Díky směrnici tak konečně nastane dialog. V současnosti totiž velké technologické firmy nic nenutí, aby reflektovaly potřeby autorů, jejichž dílo v drtivé většině sdílejí. Od nynějška bude zapotřebí zasednout s autory ke kulatému stolu a domluvit se na licenčních pod-

mínkách přijatelných pro obě strany. Za svoji tvorbu na internetu tak autoři konečně začnou dostávat spravedlivou odměnu, podobně jako dnes dostávají za užití díla v rádiích a televizi.

Článek 17, který byl původně zařazen pod číslem 13, se vztahuje ke službám, které slouží nejen k ukládání a sdílení velkého množství dat chráněných autorským zákonem, ale které tato data též organizují a zpřístupňují veřejnosti za účelem zisku. Směrnice dokonce doslova vyjmenovává služby, na něž se článek 13 nevztahuje. Mezi nimi je i již zmíněná Wikipedie. Startupy mladší tří let pak mají stanovené povinnosti mírnější. Je tedy na první pohled zřejmé, že směrnice nehází klacky pod nohy inovativním řešením, ale chce jen omezit aroganci nadnárodních technologických firem.

Článek 17 také výslovně říká, že budou stále uplatňovány výjimky pro citace, recenzi, kritiku, karikaturu nebo parodii. Směrnice samozřejmě bere v úvahu svobodu slova a nechce ji žádným způsobem omezovat. Snaží se pouze narovnat vztah technologických gigantů a autorů, který je momentálně velmi nevyrovnaný.



Zodpovědný a spravedlivý výběr

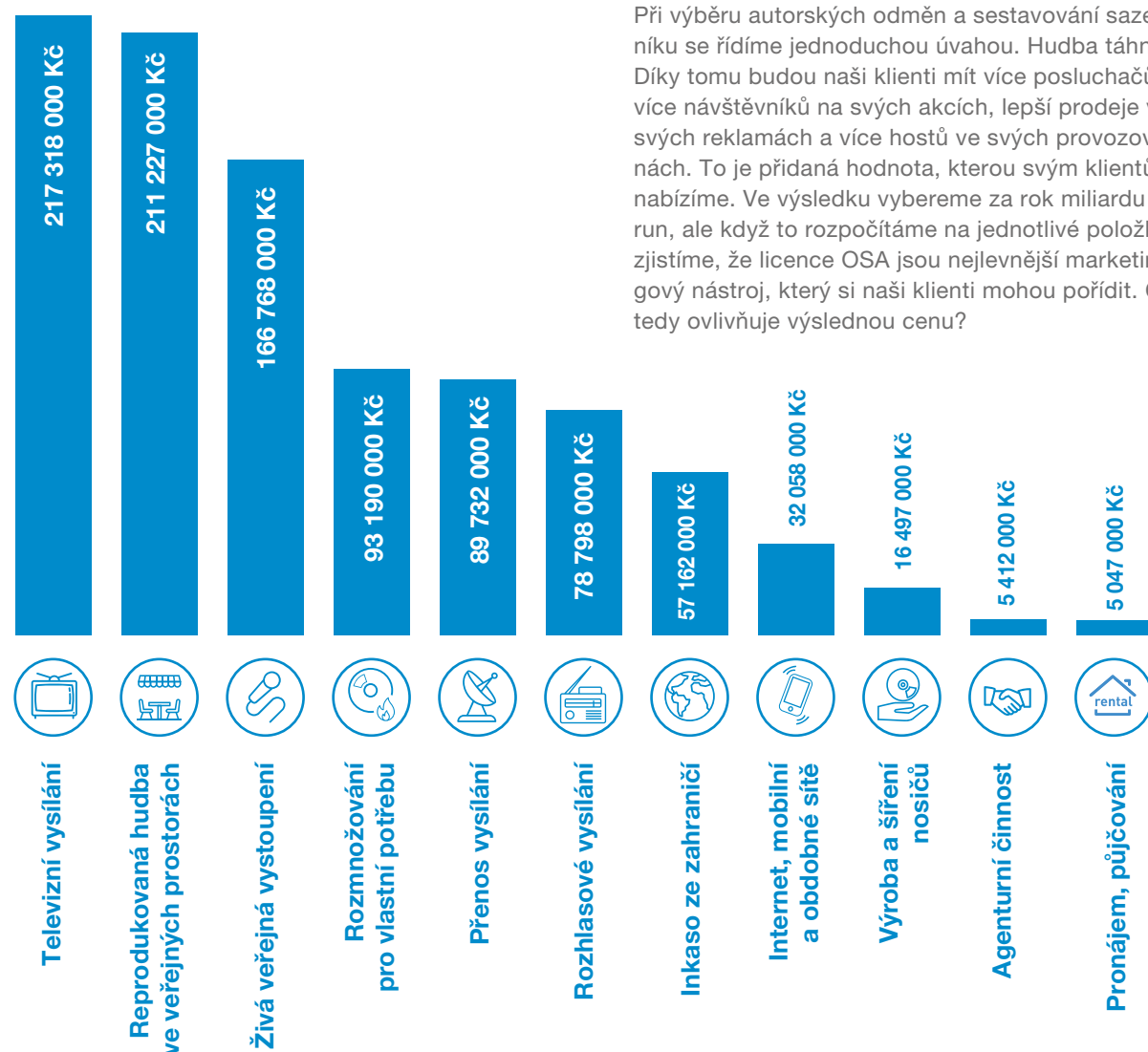
OSA má od zastupovaných autorů jasný mandát, a sice vybírat odměny za jejich práci všude tam, kde se jejich hudba hraje. To je skutečně velký úkol, neboť každý rok nám podá hlášení o užití hudby necelých 50 000 klientů. Někteří z nich i několikrát do měsíce. Každý den OSA inkasuje prostředky, musí je zkontrolovat a dál rozdělit autorům. A jelikož se nejedná o body do věrnostního programu v supermarketu, netolerují se chyby.

Sazebník OSA je složitý, my víme. Právě proto je neustále revidován a zdokonalován. Jakmile se změní podmínka na trhu, naše odborná komise ji vyhodnotí a pravidla přizpůsobí. Princip výběru

rovněž pravidelně konzultujeme s našimi partnery ve světě – ve snaze nalézt ten nejméně výhodný princip, který je možný nastavit. Je jasné, že tento proces nikdy neskončí a my budeme mít stále plné ruce práce.

Je důležité, abychom náš sazebník dokázali klientům jednoduše vysvětlit a umožnili jim nakoupit si naše produkty on-line a přehledně. Naši zástupci jezdí po celé zemi a kontrolují, zda mají naši klienti licence v pořádku. Pokud zjistí nějakou nesrovnalost, zajistí podklady pro opravu nebo uzavření nové smlouvy tak, aby uživatelé platili podle toho, jak hudbu skutečně užívají, a nevystavovali se zbytečně případným právním postihům. To nám všem totiž způsobuje nepříjemnosti, jimž se snažíme předcházet.

Zdroje příjmů OSA



Při výběru autorských odměn a sestavování sazebníku se řídíme jednoduchou úvahou. Hudba táhne. Díky tomu budou naši klienti mít více posluchačů, více návštěvníků na svých akcích, lepší prodeje ve svých reklamách a více hostů ve svých provozovnách. To je přidaná hodnota, kterou svým klientům nabízíme. Ve výsledku vybereme za rok miliardu korun, ale když to rozpočítáme na jednotlivé položky, zjistíme, že licence OSA jsou nejlevnější marketingový nástroj, který si naši klienti mohou pořídit. Co tedy ovlivňuje výslednou cenu?



Koncerty

- Hudební styl
- Počet diváků
- Cena vstupného

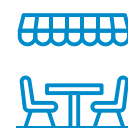
Je to skutečně tak. Vážná hudba ve městě stojí více než vesnická tancovačka. Počet diváků se rovněž odvíjí od velikosti obce.



Rozhlas a TV

- Druh vysílání
- Pokrytí
- Množství hudby ve vysílání
- Účel média
- Užitá technologie

Regionální stanice platí pochopitelně méně než ty celostátní. Rovněž televize, která hraje celý den hity, platí více než například zpravodajské kanály.



Restaurace, hospody, bary, ubytovací služby, provozovny služeb a obchody

- Druh reprodukčního zařízení
- Počet reprodukčních zařízení
- Délka období užití
- Velikost obce
- Obsazenost ubytovacích kapacit

Takový kadeřnický salon musí logicky odvádět méně než diskotéka. Jukebox pak stojí více než poplatek za sportovní přenosy v TV.



Internet

- Stream nebo download
- Reklamní účel
- Webová stránka
- Účel užití
- Hudební klip nebo film

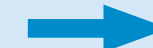
Rozlišujeme, jestli si koncoví uživatelé hudbu stáhnou k sobě do počítače, nebo si ji jen poslechnou formou streamu. Licence pro filmové služby je pak levnější než pro čistě hudební služby.

Spravedlivý sazebník

Sazebník OSA je skutečně košatý, a to hlavně z důvodu, aby byl spravedlivý ke všem. To nic nemění na faktu, že výsledná částka, kterou uživatelé hudby platí OSA, není vysoká. Vzhledem k výše popsanému se částky mohou výrazně lišit. Například autorská odměna za jukebox je násobně vyšší než autorská odměna za televizi určenou k vysílání sportovních přenosů ve sport baru. Na modelovém příkladu jde vidět, že i zdánlivě vysoká autorská odměna je v kontextu s typem produkce přiměřená.

160 000 Kč

Koncert pro 400 lidí a vstupné 400 Kč
Celkové tržby 160 000 Kč



12 000 Kč

Autorská odměna do OSA pro autory
12 000 Kč neboli 7,5 % procenta tržeb

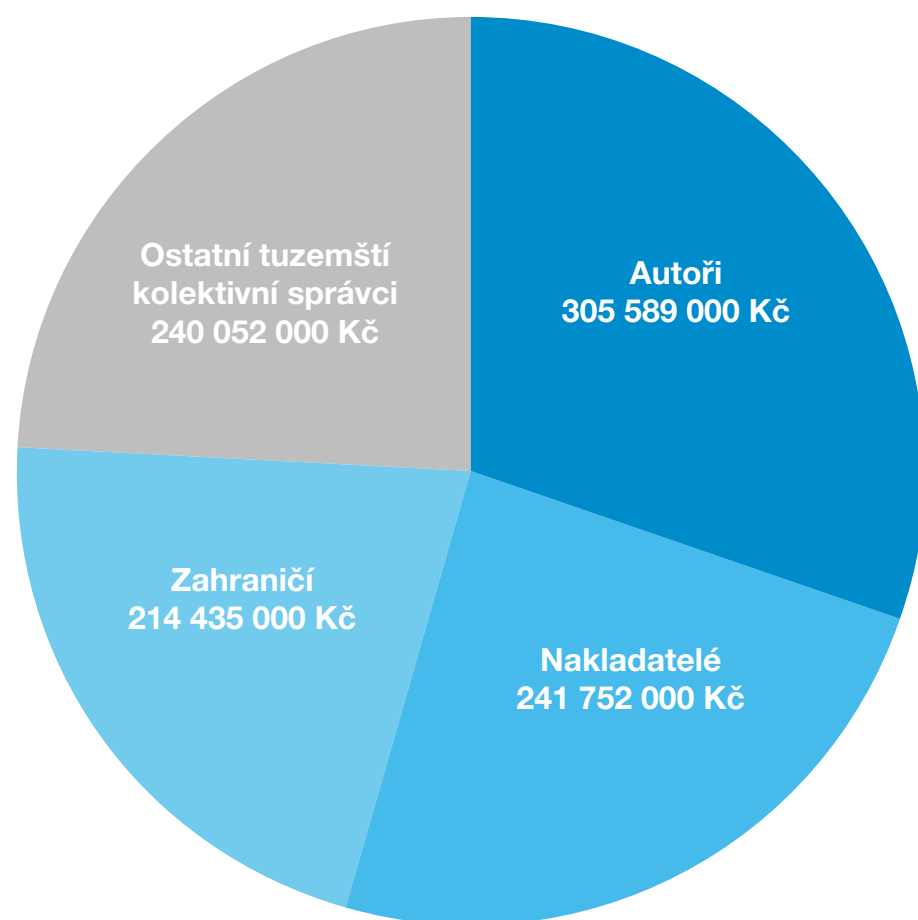
Bez digitalizace by to nešlo

Na předešlých stránkách jsme popisovali, jakým způsobem vybíráme autorské odměny za hudbu námi zastupovaných autorů. Neméně lehký úkol je i peníze spravedlivě rozdělit. V ČR zastupujeme 9338 autorů a dalších 3 500 000 umělců ve zbytku světa. Všem musíme připravit srozumitelný výpis a pravidelně jim připisovat peníze na jejich účty.

Díky našemu tlaku na zlepšení procesů a digitalizaci jsme zkrátili rozúčtovací dobu na maximálních 90 dní, což je světový unikát.

Princip rozdělování peněz je opět tvořen tak, aby byl co nejspravedlivější. Snažíme se, aby každý autor nebo dědic práv, kterého zastupujeme, obdržel to, co mu právem náleží. Kdyby to jen šlo tak, že dokážeme ohraničit každou jednu skladbu zvlášť, byl by proces rozdělování daleko jednodušší. Množství hudby, která se v ČR hraje, je enormní a OSA pracuje s velmi detailními statistikami. Pouze v případech, kdy nám je uživatel hudby není schopen poskytnout, používáme analogické metody rozdělování.

Celkem rozděleno 1 001 828 000 Kč



Přincip férovosti je ukotven v našem dokumentu „Rozúčtovací řád“, ten samotný je ze své podstaty sepsán právníkem, neboť v něm skutečně na každém slově záleží. Následující přehled však poodhaluje, na jakých principech prostředky rozdělujeme.

I v této oblasti je stále se o čem bavit. Naše expertní komise pravidelně zasedá a jedná s autory, které zastupujeme. Výsledky jednání se pak pravidelně do řádu zapracovávají, abychom vždy měli verzi, která odpovídá aktuálním potřebám. Co tedy nyní rozhoduje?



Povaha duševního vlastnictví

Skladatel
Textař
Nakladatel
Zpracovatel



Povaha samotné skladby

Žánr
Stopáž skladby

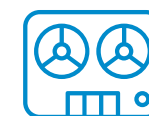
Kdo se nejvíce podílel na vzniku hudby, ten si zaslouží největší kus odměny. Textaři například dostávají peníze pouze od nás.

Napsat hodinovou symfonii trvá déle než krátký jingle. Je tedy logické, že i odměna má vynaloženému úsilí odpovídat.



U živých produkcí

Žánr
Předskokani vs. hlavní kapela
Kolik hudebníků hrálo

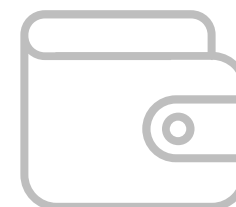


Kde se skladba hraje

TV
Rozhlas
Internet
Koncert
Veřejný provoz
Ostatní

Na takovém koncertu umí vystupovat i několik kapel za večer a my se pochopitelně koukáme, kdo byl ten hlavní tahoun večera a kdo předskakoval. Hlavní kapela bere více.

Počet posluchačů je při rozdělování důležitým faktorem. Větší sledovanost přináší televizi větší zisky, a tak si skladba na stanici s celorepublikovým pokrytím, zaslouží si větší odměnu, než když se stejná skladba objeví na regionální stanici.



Účet

Každý autor pak jednou za 90 dní obdrží výpis svých plateb. Když něco nesedí, kontaktuje naše reklamační oddělení.

Kde můžeme, pomůžeme

Vytvořili jsme grantový program „Partnerství OSA“, díky kterému podporujeme zastupované autory a jejich tvorbu, hledáme nové talenty a pomáháme charitativním projektům. Od roku 2010, kdy program „Partnerství OSA“ vznikl, jsme podpořili více než 1500 hudebních projektů z různých oblastí hudební tvorby. Veškeré finanční prostředky, které jsme na podporu umění vynaložili, jdou z našeho režijního zatížení. V roce 2018 jsme podpořili 228 projektů. Naplňujeme tak naše poslání a pomáháme vzniku hudby.

Od roku 2010 téměř

1500

hudebních projektů



V roce 2018

228

projektů

Dlouhodobě podporované projekty

Songwriting Camp CZ

Jednou z akcí, které OSA v rámci svého projektu Partnerství od loňského roku podporuje, je Songwriting Camp CZ. Ačkoliv jsou v zahraničí podobné aktivity poměrně známé, u nás jde zatím o první vlašťovku. Smyslem této akce je propojit profesionální zkušenosti zahraničních autorů, textařů, skladatelů a producentů s českými umělci. Hlavním cílem je předání zkušeností na mezinárodní úrovni, vznik nových spoluprací a hudebních spojení, podpora tvorby a v neposlední řadě šíření české hudby a jména českých umělců v zahraničí. Na prvním Songwriting campu vzniklo během 3 dnů neuvěřitelných 24 zbrusu nových písní, z toho 2 se probojovaly do českého kola soutěže Eurovision a Albert Černý z Lake Malawi dokonce postoupil dále a vystoupil v mezinárodním kole v Tel Avivu.

ZUŠ Open

Edukační projekt Nadačního fondu Magdaleny Kožené. Jedná se o celostátní happening základních uměleckých škol ve veřejném prostoru, jehož cílem je prezentovat celou šíři umění a života uměleckých škol mimo obvyklý rámec a prostor školy. Důležitým aspektem projektu je posílení vzájemné komunikace v rámci regionu a posílení respektu uměleckých škol všeobecně. Umělecké školy jsou unikátním vzdělávacím systémem a naši podporu si bezesporu zaslouží.

Classic Prague Awards

Classic Prague Awards jako jediní v České republice každoročně oceňují umělce z oblasti klasické hudby. O vítězství v jedenácti kategoriích může soutěžit každý, kdo byl v těchto kategoriích v příslušném roce činný. Ročník 2019, který byl už třetím v řadě, ocenil skladatele, hudebníky, tělesa nebo také instituce. Mezi oceněné patřila například operní pěvkyně a herečka Soňa Červená nebo sbormistr Josef Pančík. OSA je partnerem akce již od jejího počátku.

Legislativní paskvil neprošel Poslaneckou sněmovnou

Na začátku roku 2019 byla ohrožena podoba autorského zákona i dodržování mezinárodních smluv se zahraničními autorskými organizacemi. Senátor Ivo Valenta chtěl pozměňovacím návrhem zrušit živnostníkům povinnost platit autorské odměny za hudbu v komerčních prostorách, což je v rozporu s mezinárodním právem. Navrhovanou změnu, která byla skrytým populistickým dovětkem, naštěstí poslanci neschválili.

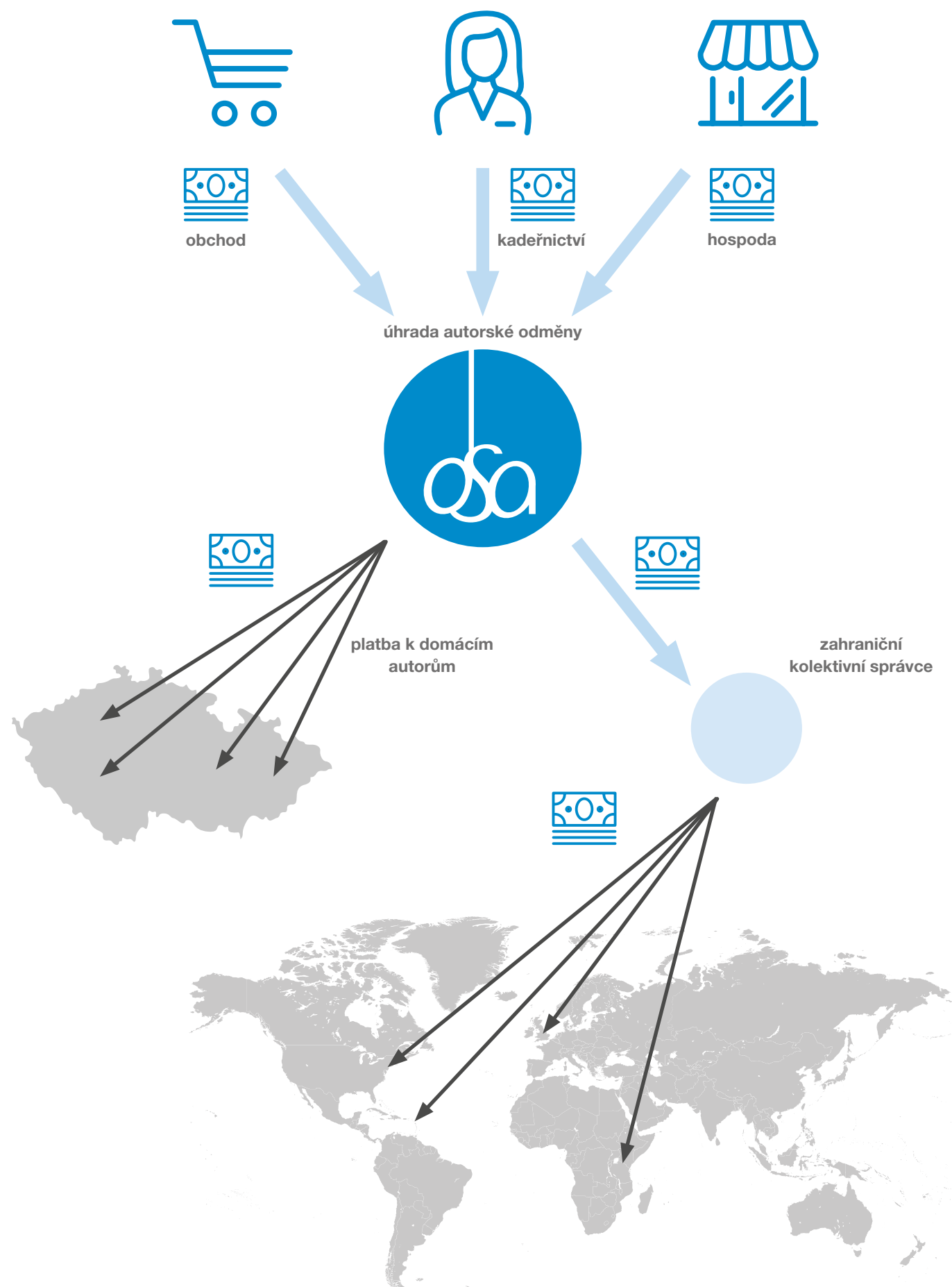
Případná novelizace se měla týkat podniků a provozoven, kde hudba údajně nemá vliv na hospodářský výsledek podnikatele. Kromě samotného nesouladu s mezinárodním právem je problematické už samotné určení, pro kterou provozovnu má hudba hospodářský význam a pro kterou ne. Toto by se muselo ve všech případech s největší pravděpodobností řešit soudně, což je také hlavní důvod, proč takovou formulaci v autorském zákoně evropský judikát nedoporučuje.

Návrh senátora Valenty odporoval evropskému právu i rozhodovací praxi Soudního dvora EU a českých soudů. Pro kulturní svět v České republice je zcela zásadní, že míra ochrany autorských

práv nadále zůstává zachována na stejné úrovni jako v jiných zemích Evropské unie. Poslanci tak nepřijetím návrhu zabránili právní nejistotě a případnému zahlcení českých soudů spory o povinnosti platit autorské odměny za užití hudby. Nedošlo ani k narušení standardů, které jsou v sousedních zemích zcela normální.

Jsme rádi, že si poslanci uvědomili, že stejně jako zaměstnanec dostane každý měsíc za svoji práci mzdu, tak i autor má být odměněn za svoji tvůrčí práci. Když dodá zaměstnanec zboží či službu, dostane za to zaplacen. Zatímco když napíše autor skladbu, nikdo mu obvykle hned nezaplatí. Hodnotu skladby určí až posluchači. Není v silách jednoho autora zjistit, kolikrát měsíčně se jeho skladba hrála v rádiích, televizi, na diskotékách či koncertech. Tento servis nabízí právě OSA, který je pro autory mnohdy jediným zdrojem odměny za jejich práci.

Nepřijetí senátního návrhu tak nejen potvrdilo nárok autorů na spravedlivou odměnu, ale současně zamezilo mezinárodním sporům i přehlacení českého soudního aparátu.



Spousta práce je před námi

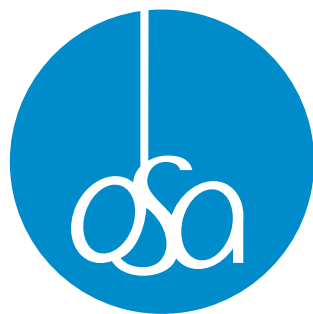
Na předchozích stránkách jsme vám stručně shrnuli, jak vlastně OSA funguje a na čem v poslední době pracujeme. Ušli jsme dlouhou cestu a odvedli velký kus práce, aby se OSA stal pro autory i klienty organizací srozumitelnější a rychlejší. Naše práce ale nekončí.

Složitá cesta nás čeká na poli osvěty. A to nejen u veřejnosti, ale hlavně u veřejných činitelů, kteří často nemají o problematice autorského práva povědomí. Pokud nechceme, aby se autorský zákon měnil na základě dojmologie a nadále se opíral o mezinárodní dohody, budeme muset poslancům vysvětlit problematiku duševního vlastnictví a principy jeho ochrany v mezinárodním právu.

V budoucích měsících a letech nás také čeká tuhý boj s populistickými politiky, pro něž je téma zrušení autorských poplatků v jakékoliv formě oblíbenou strategií k nahnání politických bodů. Mnohdy ale bez ohledu na to, zda jsou jejich sliby vůbec uskutečnitelné, nebo jaké budou mít důsledky v případě schválení.

Velkou výzvou je pro nás také digitalizace. Na té jsme v posledních letech pracovali velmi intenzivně. Spuštění webu, díky kterému je možné získat licenci k užití hudby online, bylo náročné a našim klientům jistě velmi usnadní práci. Samozřejmě si však uvědomujeme, že tímto naše práce na digitalizaci nekončí. V budoucnosti se musíme stát organizací, která je technologicky na špičce, zaměstnávat špičkové odborníky na IT, a přinášet tak inovativní řešení v oblasti výběru a rozdělování finančních prostředků směrem k zastupovaným autorům.

V letošním jubilejním roce se snažíme především o to, aby se příští generace autorů i obchodních partnerů Ochranného svazu autorského za touto naší etapou ohlédla a chtěla se jí inspirovat, jako my se chceme inspirovat dobou první republiky, a ne se vůči ní vymezovat, jako se my vymezujeme vůči době normalizační. Děláme proto maximum a věříme, že se nám to podaří. Zhodnotit to ostatně můžete příští rok, kdy vám přinese- me další ohlédnutí za naší prací. Do té doby se těšíme na shledanou!



Ochranný svaz autorský pro práva
k dílům hudebním, z. s.